

Irinyi János élete és kora

Műveltségi verseny

Versenyfelhívás

A verseny meghirdetője:

Az Irinyi János Református Szakközépiskola és Diákotthon műveltségi versenyt hirdet **Irinyi János élete és kora** címmel, hogy az 1817 és 1895 közötti időszak kiemelkedő tudósának életét, a magyar technika- és tudománytörténetet az általános iskolás és a középiskolás korosztály tagjai is megismerjék.

A résztvevők köre: a középiskolák 9-11. (és a 12. nyelvi előkészítő osztály) osztályos tanulói, illetve az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói. Iskolánként 2 csapat (csapatonként 3 fő) vehet részt rajta.

A verseny lebonyolítása: az 1. forduló internetes csapatverseny, az első 4 középiskolai és 4 általános iskolai 1-4. helyezést elért csapat 2015. május 20-án az Irinyi János Református Szakközépiskola és Diákotthonban (3700 Kazincbarcika, Lini István tér 1-2.) vívja meg a döntőt.

A verseny ismeretanyagában irodalmi, történelmi, művelődéstörténeti, zenei, képzőművészeti és tudománytörténeti ismeretek kapnak szerepet, a döntőben 8 feladatot kell majd megoldani.

A verseny 1. fordulójának megoldásait 2015. március 15-ig kérjük az alábbi e-mail címre küldeni: viszlaimargit@gmail.com, ennek a feladatlapnak a megoldása számít nevezési lapnak, kérjük, hogy minden esetben a csapat tagjainak nevét, iskolájuk nevét és a felkészítő tanár nevét, elérhetőségét tüntessék fel a feladatlapra!

A csapatok tagjai a verseny eredményeit iskolánk honlapján tekinthetik meg: www.irinyi-ref.hu (2015. március 31-től), a versenyszervezéssel kapcsolatosan felmerülő kérdésekre a titkar@irinyi-ref.hu és a viszlaimargit@gmail.com címen lehet választ kapni.

Telefon: 06/48 311-422

Jó munkát kívánunk!

Áldás, békeesség!

A verseny szervezői

A felkészüléshez ajánlott szakirodalom:

Irodalom: Mohácsy Károly: Irodalom 10. osztály Jókairól szóló fejezete

A magyar irodalom története 4. kötet – 284-320. oldala

Kötelezően elolvasni: Jókai Mór: Az új földesúr

A falut Tardonának hitták, MTV dokumentumfilmje 1994-ből

(<http://www.youtube.com/watch?v=dx9LSu6vOjk>)

Tudománytörténet:

Síró András: Irinyi János és a neten található róla szóló cikkek, valamint az I. és II. ipari forradalom találmányai, feltalálói

A technika krónikája, Officina Nova 186. oldaltól a 340-ig oldalig tartó fejezetei, de csak a magyar technika- és tudománytörténetet vonatkozó részei

Történelem: - Bihari Péter: Polgári társadalmak és nemzetállamok / A Befejezetlen múlt 4. kötet. 1817-től 1895-ig terjedő időszak magyar történelme

- Száray Miklós: Történelem III. osztályos tankönyv megfelelő fejezetei

- Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem 5. kötetének megfelelő fejezetei

- Magyar Kódex 4. kötet vonatkozó részei

A zenei forduló témája: Erkel Ferenc művészete, operái (kiemelten a Bánk bán)

Ajánlott irodalom a zenei feladatokhoz:

1. Gál György Sándor: Új operakalauz, Zeneműkiadó

2. Brockhaus Riemann: Zenei lexikon I. Zeneműkiadó

Művészettörténet: Budapest világvárossá fejlődésében a meghatározó épületek felismerése (stílusjegyeik, alkotójuk)

A versenyen az első három csapat könyvjutalomban részesül.

Kazincbarcika, 2015. január 31.

Elérhető pontszám: 110/

I. Jókai élete:

1.) Mi a neve a képen látható falunak?
(1 pont)

2.) A képen a Jókai- emlékház látható.
(Bár nem ebben a házban élt Jókai, hisz az eredeti épület tönkre ment.)
Csányi Benjámin rejtegette ebben a faluban írónkat, akit Jókai egyik regényében így jellemez: „*Igazi mintaképe volt a „kurta nemes úrnak”, amelyennek kellene lenni most is. Tanult, intelligens ember; diákul, németül beszélő, jogot is végzett, és amellet magja jár ki szántani a*

földjére a szolgalegényével.”

Melyik regényében találhatók a fenti sorok, amelyekkel Jókai emlékezik Csányi Bénire? (1 pont)

3.) Kivel látható a fényképen Jókai?
(1 pont)

Kérdések Jókai Mór: Az új földesúr című regényéhez kapcsolódóan

1. Hol és mikor jelent meg először Az új földesúr? /Hely, idő, név/
2. Ki, mikor és hol adta ki először Az új földesúr című regényt?
3. Hány évig volt gazdátlan G. Aladár birtoka?
4. Melyik börtön volt akkortájt a „statusbörtönök akadémiaja”?
5. Mi volt Garanvölgyi Ádám eredeti foglalkozása?
6. Ki és milyen alkalommal mondta: „Ki szót nem fogad, azt teketória nélkül főbe lövöm!”?
7. Mi a Geleitschein?
8. Mennyit kínált Ankerschmidt lovag a régi kastélyért?
9. Évente hányszor járt át Kampós uram a régi kastélyba?
10. Mi volt a Reichsgesetzblatt?
11. Mit jelent magyarul Ankerschmidt lovag neve?
12. Kb. hány hold volt Garanvölgyi Ádám birtoka?

Minden jó megoldás kérdésenként 1 pontot ér.

15/

II. Kitől származnak az alábbi idézetek?

a) *„Mi most otthon, vagy ahová sorsunk vezérlend, ismét vívhatunk elveinkért, törekedhetünk azoknak, törvény s társasági rend és önérzés által nem tilalmazott úton, győzedelmet szerezni; igyekezhettünk azokat rokonérzelmű kebelekre általplántálni: – mert ha jók azok, s a haza virágzására megkívántatók, bizony rokon keblek nélkül szűkölködni nem fognak.”*

b) *"Egy szegény árva magyar, pénz és taps nélkül, de elszánt kitartó hazafiságtul lelkesítve - Kőrösi Csoma Sándor -, bölcsőjét kereste a Magyarnak, és végre összeroskadt fáradalmai alatt"*

c) "Egyedül az igazság győzhet s azt csak kutatás útján lehet megtalálni; a természet felett úgy szerezheted meg az uralmat, hogy megismered."

d) „Mindent a népért, mindent a néppel együtt, semmit a népről a nép feje felett. Ez a demokrácia.”

e) „Akármerre veted e temérdek mindenségben tekinteteidet, mindenfelől egy végetlenül bölcs, nagy és jó, de egyszersmind megfoghatatlan lény jelenségei sugárzanak feléd.”

A jó megoldásért 1 pont jár, összesen

5 pont/

III. Találmányok

Kinek a nevéhez, vagy gyártójához kapcsolhatóak?

1. Gyári vaseke:	
2. Találmánya a gőz-, illetve a petróleum üzemű szántógép:	
3. Ki volt a telefonközpont feltalálója?	
4. Az első hazai járgányos és gőzhajtású cséplőgép gyártója:	
5. Ki szabadalmaztatta a kéregöntésű vasúti kereket Európában?	
6. Ki találta fel a szivárványszínekben játszó üveget?	
7. A torziós inga feltalálója:	
8. A hengerszék feltalálója:	
9. A biztonságos gyufa feltalálója:	
10. Feltalálja a bor hevítéssel történő csíráztatását, mégis pasztörözés néven lesz közismert. Ki a feltaláló?	
Összpont: 10/	

IV. Irinyi János élete

Az alábbi felsorolt nevek milyen módon köthetőek Irinyi János életéhez?

a) Irinyi József:

b) Meissner Pál:

c) Kossuth Lajos:

d) Baranyi Hermina:

e) Rómer István:

f) Komlóssy Imre:

Teljes megoldásért 6*2 pont jár, összesen

12 pont/

V. Valaki hiányzik! Vajon ki hiányzik a sorból és mi a közös bennük?

1. Zipernovszky Károly, Déri Miksa és

.....

2. Nyáry Pál, Patay József, Pálffy János, Sembery Imre és Madarász László és

.....

3. Eötvös József, Wenckheim Béla, Horvát Boldizsár, Mikó Imre, Festetics György, Gorove István és

.....

Teljes megoldásért 3*2 pont jár, összesen

6 pont/

VI. Kakkuktojás: Valaki nem illik a sorba. A feladatlagra be kell írnotok, hogy ki és hogy miért!

1) Megyeri Károly, Lendvay Márton id., Katona József, Lendvayné Hivatal Anikó

2) Kossuth Hírlapja, Remény, Munkások Újságja, Nép Barátja

.....

3) Klauzál, Deák, Kossuth, Andrássy, Esterházy

Teljes megoldásért 3*2 pont jár, összesen

6 pont/

VII. Az alábbi információk alapján kire ismersz rá, a teljes nevét írd!

1. Ügyvéd, író, a Közbátorsági Választmány tagja, 1848/49-ben a Bihar megyei hosszúpályi kerület képviselője	
2. Ki ajánlotta fel egy évi jövedelmét a magyar nyelv ápolása céljából 1825- ben?	
3. Kit neveztek a turini remetének”?	
4. Ki volt a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítója?	
5. Író, történész, a márciusi ifjak egyike, aki 1848-ban a pénzügyminisztérium titkára, a Rákóczi-szabadcsapat parancsnoka, elesik a román felkelőkkel vívott harcban.	
6. Ki volt a zsidói bölény?	
7. Republikánus, később utópista forradalmár, író. A sajtószabadság egyik áldozata, akit sajtóvétségért bírói ítélet nélkül zártak börtönbe. Jobbágyi származású, takácsinas, majd segédtanító.	
8. Ki volt Erdély Széchenyije?	
9. Kit neveztek a Nemzet prókátorának?	
10. Kit neveztek a szép akasztottnak?	
11. Győri bencés tanár, aki feltalálta a dinamót	
12. Kit volt a „vasminiszter”?	
13. Kit volt az „Anyák megmentője”?	
14. Fittyet hányt az OHB utasításaira, így aztán már a szabadságharc bukása előtt törvényen kívülre került, majd 1849 után újra körözést adtak ki ellene. A katonai hatóságok páratlanul magas vérdíjat, 10 000 pengőforintot ajánlottak fel a nyomravezető számára.	
15. Ki volt az a miniszter, aki az 1. és a 3. magyar kormányban is ugyanazt a tálcát kapta?	

A jó megoldásért 1 pont jár, összesen

15 pont/

VIII. Keresztrejtvény:

1.														
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														
11.														
12.														
13.														
14.														
15.														
16.														
17.														
18.														
19.														

Keresztrejtvény:

A megoldást 3 szóként kapjátok meg, Kossuth Lajos 1862-ben közétett elképzelése, amely Magyarország, Erdély, Románia, Horvátország, Szerbia részvételével jönne létre:

.....

- 1) A Húsvéti cikk szerzőjének vezetéknéve:
- 2) A „bresciai hiéna” neve:
- 3) Kossuth Lajos híres levele, amelyben a kiegyezési törvényt bírálta
- 4) 1867-1918 között állt fenn az Osztrák-Magyar Monarchia, amely kétközpontú:
- 5) Ez jött létre 1867-ben:
- 6) A had-, kül-, és a pénzügy volt aügyek
- 7) A választójognál megmaradt a vagyoni
- 8) **Független államok szövetsége, ahol minden egyes tag szuverén egység:**
- 9) A közös költségvetésből való részesedés:
- 10) A közös hadseregtől független 100 ezer fős hadsereg a Lajtántúlon:

- 11) Egyenlőség alapján:
- 12) A politikai kiegyezés mellett létre jött a kiegyezés is, amelyet 10 évente meg kellett újítani:
- 13) A közös hadseregtől független 100 ezer fős magyar hadsereg neve: Magyar
- 14) Andrássy
- 15) A Pesti Naplóban jelent meg 1865. április 16-án:
- 16) A gazdasági kiegyezés alapján közös maradt a
- 17) Közös és egységes maradt a
- 18) A pénz leértékelése:
- 19) A közös minisztériumokat és a minisztereket ellenőrizték (60-60 tagú)

Jó válasz esetén soronként 1 pont jár, összesen

20 pont/

IX. Az alábbi épületeknek nevezze meg a tervezőjét, az épületet és hogy milyen stílusban épült!

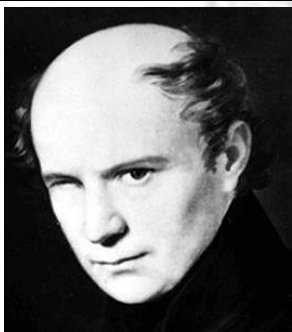
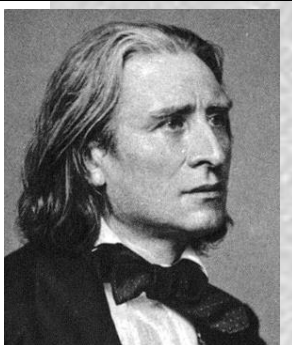
c)

Minden jó válasz 1 pontot ér, összes pontszám

9 /

X. A kor kiemelkedő személyiségei közül ismerd fel, hogy ki látható a képen és válaszold meg a hozzákapcsolódó kérdést!

	1. Teljes neve: 2. Hogyan kapcsolódik nevéhez a Magyar Kultúra napja?..... 		1. Uralkodóként használt neve: 2. Hol koronázták magyar királlyá?
	1. Vezeték- és keresztnéve: 2. Utolsó évtizedeit e városok között osztotta meg: 		1. Vezeték- és keresztnéve: 2. Az <u>1884</u>-ben megnyíló főzeneigazgatója lett.

	1. Vezeték- és keresztnéve: 2. Hogyan kapcsolódik Perczel Mórhoz? 		1. Vezeték- és keresztnéve: 2. 1848. március 15-én nyomtatták ki versét a -t.

Teljes megoldásért 6*2 pont jár, összesen

12 pont/

Elért pontszám: 110/

A csapat tagjai:

Iskola: